

ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫାର୍ମରେ କେତେକ ନୂତନ ଫସଲ କିମ୍ବା ଫସଲ ପଦ୍ଧତି ଗୁଡ଼ିକର ସଂଯୋଗୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଫସଲ ବିବିଧକରଣ କୁହାଯାଏ। ଏଥିରେ ଯୋଗ କରାଯାଇଥିବା ଫସଲ ଗୁଡ଼ିକର ମୁଦ୍ରା ଏବଂ ଅଣ-ମୁଦ୍ରା ଆୟକୁ ହିସାବକୁ ନିଆଯାଇଥାଏ।

ଆମକୁ ଏକକ ଫସଲ ପ୍ରଣାଳୀରୁ କାହିଁକି ଦୂରେଇଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

- ◆ ଏକକ ଫସଲ ଦ୍ଵାରା ମାଟିରୁ ଖାଦ୍ୟସାର ଉତ୍ତୋଳନ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ଫଳରେ ସାର ବ୍ୟବହାର ବଢ଼ିଥାଏ। ଏହା ଦ୍ଵାରା ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ, ତାହାର ଲାଭାଂଶ କମିଯାଏ ଏବଂ ମୃତ୍ତିକା ଓ ଜଳ ଉଭୟ ପ୍ରଦୂଷିତ ହୋଇଥାଏ
- ◆ ଏହା ଦ୍ଵାରା ଜୈବ-ବିବିଧତା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ଓ ମୃତ୍ତିକାର ଉର୍ବରତା କମିଯାଏ
- ◆ ଏକକ ଫସଲ ପ୍ରଣାଳୀ ଦ୍ଵାରା ନୂତନ କୀଟ ଓ ଅନାବନା ଘାସ ଦେଖାଦେଇଥାଏ। ଫଳସ୍ଵରୂପ କୀଟନାଶକ ଓ ତୃଣନାଶକର ବ୍ୟବହାର ବଢ଼ିଥାଏ ଏବଂ ଶ୍ରମ ସମ୍ବେତ ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଥାଏ
- ◆ ଭୂତଳ ଜଳ ବ୍ୟବହାର ମାଧ୍ୟମରେ ଏକକ ଫସଲ ଭାବେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ଧାନ ଫସଲ ଦ୍ଵାରା ଜଳ ସ୍ତର ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ

ଫସଲର ବିବିଧକରଣ କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ?

- ◆ ବିବିଧକରଣ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଅଧିକ ଆୟ ମିଳୁଥିବା ଫସଲ ଗୁଡ଼ିକୁ ମିଶ୍ରଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ରହିଥାଏ। ଫସଲ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡ଼ିକର ଚାହିଦା ଓ ବଜାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ଆୟ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ
- ◆ ଫସଲ ବିବିଧକରଣ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଫସଲର ସହନଶୀଳତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିପାରେ, ଯେପରିକି ବ୍ୟାପୁଥିବା ଜୀବାଣୁ ଓ ରୋଗ ପୋକ ସହନଶୀଳତାରେ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ତରମ ପାଣିପାଗ ର ପ୍ରଭାବ କୁ ଏଡ଼ାଇ ଉତ୍ପାଦନରେ ବୃଦ୍ଧି
- ◆ ମରୁଡ଼ି ଓ ବନ୍ୟା ପରି ତରମ ଜଳବାୟୁ ଆଘାତ ଏକାଧିକ ଫସଲ ଉପରେ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବେ ପଡ଼ୁଥିବାରୁ କ୍ଷତି ହାର ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ
- ◆ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୃତ୍ତିକାର ଲୁଣା ସମସ୍ୟା ଓ ଅନୁର୍ବରତା ଜନିତ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ନିମନ୍ତେ ଏହି ପଦ୍ଧତି ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ
- ◆ ରୋଗ ପୋକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ବିବିଧ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ସେବାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଥିବା କୃଷି ପ୍ରଣାଳୀ ଦ୍ଵାରା କୃଷକମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେବା ଆଶଙ୍କା କମ ଥାଏ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ପରିବେଶ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ସେମାନେ ଖାପ ଖୁଆଇ ପାରନ୍ତି

ଏକକ ଫସଲ

- ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ
- ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଜନିତ ବିପଦ ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ
- ପୁଷ୍ଟି ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥାଏ

- ଜଳବାୟୁ ସହଣୀ ଚାଷ
- ବିପଦ କମ କରିଥାଏ
- ପୁଷ୍ଟି ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥାଏ

ଉଚ୍ଚ ବିଶେଷତ୍ଵ
ସମାନ ବର୍ଗ

ଉଚ୍ଚ ବିବିଧତା
ଅସମାନ ବର୍ଗ

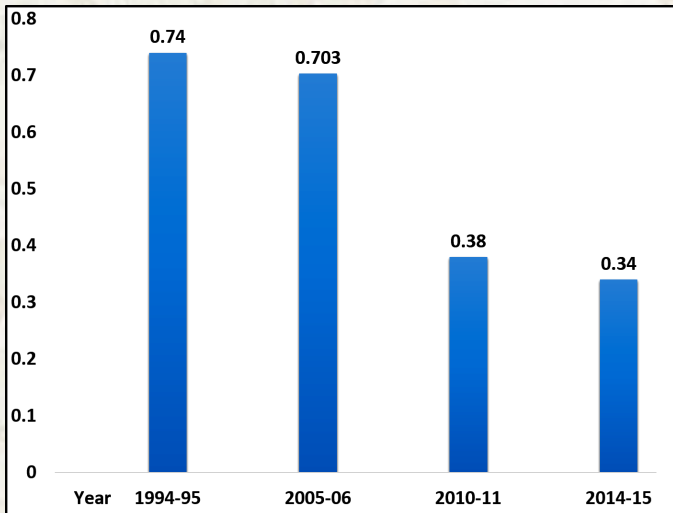

ଫସଲ ବିବିଧକରଣ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଫସଲ ବିବିଧକରଣ

କୃଷକମାନେ ବିବିଧକରଣ କାହିଁକି ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ ?

ଗତ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ଫସଲ ବିବିଧତା ହ୍ରାସ ପାଇଛି ।

ଫସଲ ବିବିଧକରଣ ସୂଚକାଙ୍କ (ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ଅର୍ଥନୈତିକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ୨୦୧୮)

ରୁମା ଛୁଇଁ ସହ ମକା ଫସଲ ଚାଷ

- ◆ ଆର୍ତ୍ତତ୍ତ୍ୱି ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଧାନତା, ନଦୀ ଅବବାହିକାରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା, ଏବଂ କମ ମାତ୍ରାରେ କିନ୍ତୁ ସ୍ଥିର ଅମଳ ସହିତ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ଖରିଫ ଋତୁରେ ଧାନ ଫସଲ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ
- ◆ ଉଚ୍ଚ ବୃଷ୍ଟିପାତ ଓ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ସୁବିଧା ନଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ମକା, ଡାଲି ଭଳି ବିକଳ ଫସଲ ଚାଷ ନିମନ୍ତେ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ। ଆଖୁ ପରି ଫସଲର ଅବଧି ଅଧିକ ଦିନ ହୋଇଥିବାବେଳେ, ଏହାର ଅମଳରୁ ଆଶାକରୁଥିବା ଆୟ ମିଳିନଥାଏ। କପା ପରି କିଛି ଫସଲ ପାଇଁ ମୃତ୍ତିକା ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇ ନପାରେ
- ◆ ଉଚ୍ଚ ଜମି ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକରେ ବାଜରା ଜାତୀୟ (ମିଲେଟ) ଓ ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ ପାରମ୍ପରିକ ଚାଷ ପଦ୍ଧତିର ଅଂଶ ଥିଲା କିନ୍ତୁ, ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଖାଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ (ଚାଉଳର ଅଧିକ ବ୍ୟବହାର) ଯୋଗୁଁ ଏହି ଫସଲର ଉତ୍ପାଦନ ସୀମିତ ଅଟେ
- ◆ ଜଳସେଚନର ଅଭାବ, ବିଶେଷ କରି ରବି ଋତୁରେ

ଫସଲ ବିବିଧତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ

- ◆ ବର୍ଷା ଆଧାରିତ ଜମିରେ ମଧ୍ୟ ଧାନ ସହିତ ଡାଲି/ଡେଲବାଜ ଫସଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପଯୁକ୍ତ କିମ୍ବା ମିଶ୍ରଣ ସହ ଏକ ଭଲ ବିକଳ୍ପ ଅଟେ
- ◆ ଖରିଫ ଋତୁରେ ଧାନ ଫସଲରେ ଏକାନ୍ତର ଭାବେ ପାଣି ମଡାଇବା ଓ ଶୁଖାଇବା (AWD) ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ରବି ଋତୁରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପନିପରିବା ଚାଷ ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ମୃତ୍ତିକା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ
- ◆ କେନାଲ ଦ୍ୱାରା ଜଳସେଚିତ ରବି ଧାନ କ୍ଷେତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଫସଲ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇପାରିବ। ଏହା ଦ୍ୱାରା ଉନ୍ନତ ଚାଷ ଓ ପ୍ରତି ବୁନ୍ଦା ଜଳର ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ମିଳିପାରିବ
- ◆ ରବି ଋତୁରେ ପଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଥିବା ଜମିରେ କରାଯାଉଥିବା ଫସଲକୁ ଅତିରିକ୍ତ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା କରିବା ପାଇଁ ଜଳ ଭଣ୍ଡାର ବା ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯାଇପାରିବ
- ◆ ଜଳ ସେଚନ ପାଇଁ ଅକ୍ଷୟ ଶକ୍ତି ଉତ୍ସ ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ଯଥା, ସୋଲାର ପମ୍ପ
- ◆ ଫସଲ ବିବିଧକରଣର ବିଭିନ୍ନ ଉପକାରିତାଗୁଡ଼ିକୁ ସଂପ୍ରସାରଣ ବାର୍ତ୍ତାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ଯୋଗାଯୋଗର ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମ ସାହାଯ୍ୟରେ କୃଷକ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ

ଅଧିକ ସୂଚନା ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ:

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

ପ୍ଲଟ ସଂ. – ୩୪୦/ସି, ଶହୀଦ ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର – ୭୫୧୦୦୭

ଫୋନ: (୦୬୭୪) ୨୫୮୪୯୨୯, ୱେବ: www.irri.org, www.rkbodisha.in